

Kansliyttrande - Remiss - av förslag till ändringar i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare samt en konsekvensutredning

Sammanfattning (SKR:s sammanfattande ställningstaganden)

SKR välkomnar och tillstyrker i huvudsak regeringens förslag men har vissa synpunkter och medskick:

- SKR anser att den yrkeserfarenhet i grundskola och motsvarande skolformer, som krävs för att få delta i den kompletterande utbildningen, bör värderas lika under hela övergångsperioden.
- SKR anser att det skyndsamt behöver komma till stånd en statlig utbildningsinsats för att underlätta för förskollärarna att komplettera sin utbildning.
- SKR anser att konsekvenserna för fritidshem behöver uppmärksammas särskilt.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

SKR ser i huvudsak mycket positivt på regeringens förslag, som innehåller flera förbättringar jämfört med förslagen från Utredningen om en tioårig grundskola.

2.1 En grundlärarexamen för årskurs 1-3 ska ge behörighet att undervisa i den nya första årskursen

Regeringen föreslår att det i behörighetsförordningen regleras att grundlärarexamen 1-4 även ger behörighet för dessa årskurser. Följdändringar görs i förordningen när det gäller äldre examina med anledning av att nuvarande årskurser förskjuts.

SKR tillstyrker förslaget om kompletterande utbildning.

2.2 Befintliga lärarlegitimationer ska ändras

Regeringen föreslår att årskurserna ändras i befintliga lärarlegitimationer när årskurserna förskjuts uppåt ett år, samt att de lärare som idag har behörighet att undervisa i årskurs 1 får behörighet att undervisa även i nya årskurs 1. Ingen ansökan ska krävas för att få ändrad eller utökad behörighet.

SKR tillstyrker förslagen.

2.3 Vissa förskollärare och lärare ska kunna komplettera för att få permanent behörighet att undervisa i lågstadiet

Regeringen föreslår att förskollärare som är anställda för undervisning i förskoleklassen, grundskolan eller motsvarande skolform under hela eller delar av läsåret 2027/28 ska ges möjlighet att komplettera sin utbildning för att uppnå behörighet i nya lågstadiet. Även andra lärare som har behörighet att undervisa i förskoleklass men inte kommer att bli behöriga i nya årskurs 1 ska omfattas.

SKR tillstyrker och välkomnar att regeringens förslag, till skillnad från utredningens, inte begränsar möjligheten att komplettera till ett specifikt datum.

Regeringen föreslår att kompletteringen ska omfatta 20 högskolepoäng i svenska, 20 högskolepoäng i matematik och 10 högskolepoäng i antingen samhällsorienterade ämnen eller naturorienterade ämnen och teknik.

SKR tillstyrker förslaget, som är en klar förbättring jämfört med utredningens förslag.

För att komma fram till en lämplig utformning behövs en avvägning mellan utbildningens längd och önskvärda innehåll. Även om det hade varit önskvärt att inkludera engelska för att behörigheten ska motsvara grundlärarexamen åk 1-4, är det också betydelsefullt att ge förskollärarna goda möjligheter att uppnå anställningsbarhet i dessa årskurser relativt skyndsamt. Eftersom engelska även kan byggas på i efterhand ser SKR regeringens avvägning som rimlig.

Det är också viktigt att nämna att förskollärarytbildningarna har ett visst innehåll i de ämnen som ingår i kompletteringen. Även detta bidrar till att kurserna kan vara kortare än i grundlärarprogrammet. Motsvarande gäller inte engelska.

SKR vill påpeka att även om övergångsperioden är generös, kan den demografiska utvecklingen påverka behovet av personal och möjligheten att organisera verksamheten så att vissa lärare endast undervisar i nya åk 1. Det är därför viktigt att det skyndsamt kommer till stånd en statlig

utbildningsinsats för målgruppen, lämpligen via uppdrag till Skolverket, där det blir så enkelt som möjligt att komplettera med de högskolepoäng förskolläraren eller läraren saknar för att få permanent behörighet. Det innebär bland annat att de förskollärare som deltagit i Skolverkets fortbildningar om 15 hp i läs- och skrivinläring och/eller 15 hp i matematikinläring enkelt behöver kunna komplettera med de 5 hp de saknar i matematik respektive svenska.

Regeringen föreslår en övergångsperiod om sju år, för att berörda förskollärare och lärare ska ges tid att komplettera sin utbildning för att uppnå behörighet i relevant skolform. Under övergångsperioden ges dessa förskollärare och lärare en tillfällig behörighet för nya årskurs 1, i grundskolan och motsvarande skolformer.

SKR tillstyrker förslagen och välkomnar på att övergångsperioden förlängts till sju år. SKR ser även positivt på att den tillfälliga behörigheten begränsas till de ämnen som ingår i en grundlärarexamen och att ingen ansökan ska krävs.

Regeringen föreslår att det ska krävas fem års yrkesverksamhet under de senaste tio åren före ansökan för att få komplettera behörigheten. Förskolläraren ska ha undervisat i förskoleklassen, grundskolan eller motsvarande skolformer före 1 juli 2028, men under perioden 1 juli 2028 – 30 juni 2035 föreslås endast undervisning i årskurs 1 räknas.

SKR tillstyrker att det ska krävas fem års yrkesverksamhet, men anser att det ska avse undervisning i förskoleklass, grundskola eller motsvarande skolformer. Undervisning i grundskola och motsvarande skolformer bör värderas på samma sätt under hela perioden. Även om den tillfälliga behörigheten från 1 juli 2028 endast avser nya årskurs 1 finns ingen anledning att värdera erfarenhet i övriga årskurser i lågstadiet annorlunda beroende på datum.

När behöriga lärare ej finns att tillgå kan en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen under högst ett år i sänder. Detta förhållande gäller idag såväl som efter att den tioåriga grundskolan trätt i kraft. Under övergångsperioden kommer tillgången till behöriga (inklusive tillfälligt behöriga) vara större i åk 1 än i övriga årskurser. I den mån det inte finns behöriga att tillgå i åk 2-4 kan det uppstå behov av att organisera verksamheten så att de berörda förskollärarna och lärarna undervisar i fler årskurser. Om sådan erfarenhet inte får räknas in riskerar det att ge oönskade konsekvenser för såväl verksamheten som för enskilda förskollärare och lärare.

Regeringen föreslår att den permanenta behörigheten efter komplettering ska omfatta hela lågstadiet. För de som därutöver har speciallärarexamen

med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning omfattar behörigheten åk 1-7 i den anpassade grundskolan.

SKR tillstyrker förslaget. Det är en stor fördel för lärares anställningsbarhet att den nya permanenta behörigheten kommer att avse hela lågstadiet. Det är också logiskt att de speciallärare som kompletterat sin utbildning får samma behörighet (1-7) i anpassade grundskolan som de speciallärare som har grundlärarexamen med inriktning F-3.

Regeringen föreslår att den permanenta behörigheten avser de ämnen som ingår i den kompletterande utbildningen.

SKR tillstyrker förslaget och anser det självklart att behörigheten ska omfatta de ämnen som förskolläraren eller läraren faktiskt har utbildning i. Detta var en stor brist i utredningens förslag.

Regeringen föreslår att de förskollärare och lärare som uppnått den permanenta behörigheten ska få undervisa som speciallärare i samma årskurser, förutsatt att de också har speciallärarexamen.

SKR tillstyrker förslaget.

Regeringen föreslår att berörda förskollärare och lärare ska ha samma möjlighet som andra lärare att kunna få utökad behörighet i fler ämnen och årskurser/skolformer.

SKR tillstyrker förslaget och ser det som viktigt att dessa lärare får samma möjligheter som andra lärare, utan inlåsningseffekter. Förslaget innebär givetvis även att de berörda i förlängningen har möjlighet att komplettera med det ämne som saknas jämfört med en grundlärarexamen.

2.4 Utökade krav för att få undervisa i svenska

Regeringen föreslår, som en följd av förändringar i grundlärarutbildningarna, att kraven för att uppnå utökad behörighet för att undervisa i svenska i årskurs 1-4 respektive 5-7 i grundskolan, samt 1-7 respektive 8-10 i anpassade grundskolan, ska höjas från 30 till 37,5 högskolepoäng.

SKR tillstyrker förslaget, som är en naturlig konsekvens av de föreslagna förändringarna i grundlärarprogrammet.

2.5 Ikraftträdande

Regeringen föreslår att bestämmelserna ska träda i kraft 1 juli 2028

SKR tillstyrker förslaget.

3. Konsekvenser

SKR vill betona att behovet av att delta i kompletterande utbildning behöver ses i detta sammanhang, där det dels finns förväntningar om deltagande i professionsprogram och dels ett omfattande behov av att ta del av reformimplementering. den kompletterande utbildning som kommer att krävas för att de som tidigare haft behörighet i förskoleklass. De målgrupper som berörs av detta förslag berörs även av flera andra stora reformer.

Dessutom vill SKR hänvisa till tidigare remissyttrande över utredningens betänkande angående konsekvenser för fritidshem. Idag arbetar många av förskollärarna i förskoleklass även i fritidshem. Det kommer att uppstå konsekvenser för fritidshem både under övergångsperioden då många förskollärare deltar i fortbildning, och framgent, då många av dem blir lärare i åk 1-4.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg
Verkställande direktör

Monica Sonde
Avdelningschef